
Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2022:3

Övriga ändringar

Sammanfattning

I betänkandet behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2022:4, Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt 3, Övriga ändringar. I skrivelsen föreslås några ändringar i kyrkoordningen och i kyrkomötets beslut (SvKB 1999:4) om Instruktion för kyrkostyrelsen.

Utskottet föreslår kyrkomötet att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen och i kyrkomötets beslut om Instruktion för kyrkostyrelsen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen,
2. anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkomötets beslut (SvKB 1999:4) om Instruktion för kyrkostyrelsen.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2022:4, Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt 3, Övriga ändringar

Kyrkomötet beslutar att

1. anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, *bilaga 1*.
2. anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkomötets beslut (SvKB 1999:4) om Instruktion för kyrkostyrelsen, *bilaga 2*.

Yttrande från kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2022:4, avsnitt 3 i Kn 2022:3y, *bilaga 3*.

Bakgrund

Inledning

Kyrkostyrelsen har under året uppmärksammat behov av två ändringar i kyrkoordningen. Ändringarna är av sådan karaktär att de inte har föranlett remissbehandling.

Kyrkostyrelsen har vidare under de år som bestämmelser om deltagande på distans gällt för styrelsen, uppmärksammat ett behov av justeringar även i dessa. De föreslagna ändringarna berör endast förhållanden avseende kyrkostyrelsen och är av sådan karaktär att de inte har föranlett remissbehandling.

Anslag av tillkännagivanden i kyrkliga samfälligheter för särskilda uppgifter

Vid kyrkomötet 2019 beslutades om ändringar i kyrkoordningen, med innebörden att de bestämmelser som finns rörande stiftens tillsyn ska gälla även för de kyrkliga samfälligheterna för särskilda uppgifter (se TU 2019:2). Av förbiseende gjordes ingen ändring i 57 kap. 9 § tredje stycket för att tydliggöra att den i paragrafen angivna tidsfristen för begäran om beslutsprövning också gäller för prövning av beslut fattade av kyrkliga samfälligheter för särskilda uppgifter. Denna brist i regelverket medför en otydlighet om när tidsfristen för att begära beslutsprövning av beslut fattade av kyrkliga samfälligheter för särskilda uppgifter börjar löpa. Då det enligt kyrkostyrelsen får anses självklart att den tidsfristen bör vara densamma som för beslut som fattats av en församling, ett pastorat eller ett stift, föreslår kyrkostyrelsen att ordet ”samfällighetens” läggs till i uppräknningen i 57 kap. 9 § tredje stycket kyrkoordningen.

Momentet redovisning i 22 kap. 1 §

I samband med att nuvarande kyrkohandbok antogs av kyrkomötet 2017 kom momentet redovisning i 1986 års kyrkohandbok att ersättas av predikan, såsom konfirmationsgudstjänstens förkunnande huvudmoment. Denna ändring återspeglas inte i kyrkoordningen, där det i 22 kap. 1 § alltså anges att momentet redovisning är ett moment i konfirmationsgudstjänsten. Kyrkostyrelsen föreslår därför att ordet redovisning i 22 kap. 1 § kyrkoordningen ersätts av ordet predikan.

Deltagande på distans i kyrkostyrelsen

Kyrkoordningen förutsätter som huvudregel att sammanträden i organ inom Svenska kyrkan genomförs med ledamöter som är fysiskt närvarande. Den 1 januari 2020 infördes en möjlighet i kyrkoordningen för beslutande och verkställande organ att sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Enligt kyrkoordningen får ledamöter delta i kyrko- och stiftsfullmäktiges sammanträden på distans, om fullmäktige har beslutat det och det sker genom ljud- och bildöverföring i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra och delta på lika villkor.

För kyrkostyrelsen är det kyrkomötet som fattar beslut om deltagande på distans. Av kyrkomötets beslut (SvKB 1999:4) med instruktion för kyrkostyrelsen, 5 a § första stycket, framgår att kyrkostyrelsen får, om *särskilda skäl* föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. I syfte att understryka att deltagande på distans inte är en huvudregel utan ett komplement till det fysiska sammanträdet, angavs uttryckligen i kyrkostyrelsens instruktion att ett deltagande på distans förutsätter att det finns *särskilda skäl*. Det särskilda skälet ska, enligt vad kyrkostyrelsen uttalade i sin skrivelse i frågan till 2019 års kyrkomöte, föreligga för den ledamot som önskar delta i ett sammanträde på distans och kan till exempel bero på att personen på grund av långa avstånd har svårt att komma till sammanträdet, att ett ärende brådskar eller att föredragningslistan är så kort att den inte motiverar fysisk närvaro av samtliga ledamöter (KsSkr 2019:4).

Under pandemin utfärdade kyrkostyrelsen riktlinjer som gjorde det möjligt för verkställande och beslutande organ att delta på distans via enbart ljudöverföring och med även ordföranden på distans (se Kyrkostyrelsens riktlinjer för beslutsfattande under särskilda omständigheter för organ inom Svenska kyrkan, Dnr Ks 2020-0437).

Till kyrkomötet 2021 inkom en motion om möjligheten till fortsatta digitala sammanträden i beslutande och verkställande organ även efter pandemin, på så sätt att deltagande med enbart ljudöverföring och att ordföranden inte skulle behöva vara fysiskt närvarande, skulle permanentas (motion 2021:31). Organisationsutskottet

framhåll i sina överväganden (O 2021:7) att deltagande genom enbart ljudöverföring, inte är en god ordning för sammanträden under ordinarie omständigheter. När ett deltagande sker med enbart ljudöverföring går flera dimensioner av det samtal som förs förlorat, jämfört med de möjligheter som finns när det går att både se och höra den som deltar i överläggningarna. Utskottet föreslog mot denna bakgrund att motionen skulle avslås och kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag (Km prot., beslut § 95).

Kyrkostyrelsen konstaterar i sin skrivelse att sammanträden med ledamöter närvarande på distans under 2020 och 2021 har fungerat väl. Genom teknikutvecklingen i form av nya gemensamma it-lösningar som kyrkostyrelsen tillhandahåller har möjligheten till ett enklare, säkrare och bättre deltagande på distans ökat. Utvidgade möjligheter till distansnärvaro kan även vara särskilt positivt för unga och yrkesaktiva, som idag kan ha svårt att åta sig och medverka i förtroendeuppdrag på grund av krav att närvara fysiskt långt från hemorten. Distansdeltagande kan enligt kyrkostyrelsen också bidra positivt ur ett hållbarhets- och kostnadsperspektiv.

Kyrkostyrelsen anser att det mot ovanstående bakgrund finns skäl att i större utsträckning än vad som nu medges i kyrkostyrelsens instruktion, överlämna till kyrkostyrelsen att själv avgöra när deltagande på distans ska kunna ske. Detta utan ett i instruktionen reglerat krav på särskilda skäl.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen,
2. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkomötets beslut (SvKB 1999:4) om Instruktion för kyrkostyrelsen.

Organisationsutskottet tillstyrker de av kyrkostyrelsen föreslagna rättelserna i kyrkoordningen och i kyrkomötets beslut (SvKB 1999:4) om Instruktion för kyrkostyrelsen.

Uppsala den 5 oktober 2022

På organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Josefine Lindstedt Nelsson, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Ulf Bjereld, Jenny Thor, Carl Johan Karlsson, Inga-Lill Röhr, Per Lindberg, Sven Gunnar Persson, Håkan Widepalm, Elisabeth Kullenberg, Petter Nilsson, Mats Berglund, Carin Åblad Lundström, Irene Oskarsson, Olov Lindquist och Anette Nordgren.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Solveig Oskarsson, Roberth Krantz, Sebastian Ekeröth Claussen, Victor Ramström, Johanna Öhman, Roger Larsson, Anna-Karin Andersson, Eva-Lena Fungmark, Hanna Hesser Nordin, Robert Fredriksson, Lars B Andersson, Ann-Marie Strömberg och Maria Andersson.

Biskoparna Karin Johannesson och Sven-Bernhard Fast har deltagit i utskottets överläggningar.

Bilaga 1

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen att 22 kap. 1 § och 57 kap. 9 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 kap.

1 §

Konfirmationen ska innefatta dopundervisning, deltagande i församlingens gudstjänstliv samt en konfirmationsgudstjänst med *redovisning*, trosbekännelse, bön med handpåläggning och sändning.

Konfirmationen ska innefatta dopundervisning, deltagande i församlingens gudstjänstliv samt en konfirmationsgudstjänst med *predikan*, trosbekännelse, bön med handpåläggning och sändning.

57 kap.

9 §

Domkapitlet avgör som första instans frågor om beslutsprövning när beslut har fattats av en församling, ett pastorat eller en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter. Svenska kyrkans överklagandenämnd avgör frågor om beslutsprövning när beslut har fattats av ett stift eller en tillsättningsnämnd enligt 34 kap. 12 §.

En begäran om beslutsprövning ska avfattas skriftligt, egenhändigt undertecknas och ges in till prövningsinstansen. Klaganden ska därvid ange vilket beslut som ska prövas och vilka omständigheter som åberopas till stöd för prövningen.

Framställningen ska ha kommit in till prövningsinstansen inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på församlingens, pastoratets respektive stiftets anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats.

Framställningen ska ha kommit in till prövningsinstansen inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på församlingens, pastoratets, *samfällighetens* respektive stiftets anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats.

Anslaget om protokolljusteringen måste vara uppsatt på anslagstavlan under hela klagotiden för att tiden ska löpa ut.

Om framställningen före klagotidens utgång har kommit in till församlingen, pastoratet, samfälligheten respektive stiftet i stället för till prövningsinstansen, ska den ändå prövas.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2023.

Bilaga 2

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

O 2022:3
Bilaga 2

Förslag till ändringar i kyrkomötets beslut (SvKB 1999:4) om Instruktion för kyrkostyrelsen

Kyrkomötet beslutar att 5 a § kyrkomötets beslut (SvKB 1999:4) om Instruktion för kyrkostyrelsen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 a §

Kyrkostyrelsen får, *om särskilda skäl föreligger*, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokaler där deltagande i sådant sammanträde sker ska vara så beskaffade att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud.

Kyrkostyrelsen får sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokaler där deltagande i sådant sammanträde sker ska vara så beskaffade att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud.

Ledamot som önskar delta på distans ska, senast det antal dagar som kyrkostyrelsen bestämt, i förväg anmäla detta till kyrkokansliet. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans.

Den som är ordförande för sammanträdet ska alltid vara närvarande på den plats där sammanträdet hålls.

Kyrkostyrelsen får bestämma vad som närmare ska gälla om deltagande på distans i styrelsen.

En ledamot som deltar på distans ska anses vara närvarande vid styrelsens sammanträde.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2023.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2022:3y

Övriga ändringar

Kyrkorättsnämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2022:4 Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt 3 Övriga ändringar

I avsnittet föreslås att ordet ”redovisning” i 22 kap. 1 § kyrkoordningen ersätts med ordet ”predikan” så att lydelsen blir följande: *Konfirmationen ska innefatta dopundervisning, deltagande i församlingens gudstjänstliv samt en konfirmationsgudstjänst med predikan, trosbekännelse, bön med handpåläggning och sändning.* Vidare föreslås att ordet ”samfällighetens” förs in i 57 kap. 9 § tredje stycket kyrkoordningen så att lydelsen blir följande: *Framställningen ska ha kommit in till prövningsinstansen inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på församlingens, pastoratets, samfällighetens respektive stiftets anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats.* Vidare föreslås att kravet på ”särskilda skäl” för deltagande på distans tas bort i 5 a § kyrkomötets beslut (SvKB 1999:4) om Instruktion för kyrkostyrelsen, så att lydelsen i bestämmelsens första mening blir: *Kyrkostyrelsen får sammanträda med ledamöter närvarande på distans.* Ändringarna föreslås träda i kraft 1 januari 2023.

Kyrkorättsnämnden erinrar om att den i skrivelsen föreslagna ändringen i 22 kap. 1 § kyrkoordningen gällande konfirmation, om förslaget fastställs av kyrkomötet, behöver beaktas vid nästkommande revidering av *Riktlinjer för Svenska kyrkans konfirmandarbete* antagna av kyrkostyrelsen den 9 juni 2020 och stiftens respektive domkapitel i tiden därefter.

Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inget att erinra mot de föreslagna ändringarna i kyrkoordningen respektive kyrkomötets beslut (SvKB 1999:4) om Instruktion för kyrkostyrelsen.

Uppsala den 2 september 2022

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Heidi Stenberg, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz, ordförande, Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Mats Törnered, Margareta Nisser-Larsson, Mattias Benke, Margareta Andersson, Sten Janson och biskop Susanne Rappmann.